

FIȘA DISCIPLINEI

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	Universitatea „Babeș-Bolyai”
1.2 Facultatea	Istorie și Filosofie
1.3 Departamentul	Filosofie
1.4 Domeniul de studii	Filosofie
1.5 Ciclul de studii	Masterat
1.6 Programul de studiu / Calificarea	Filosofie, cultură, comunicare Master în Filosofie

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	Fenomenologie și stare de excepție						
2.2 Titularul activităților de curs	prof. dr. Virgil Ciomoș						
2.3 Titularul activităților de seminar							
2.4 Anul de studiu	1	2.5 Semestrul	1	2.6. Tipul de evaluare	C	2.7 Regimul disciplinei	Opt

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	2	Din care: 3.2 curs	2	3.3 seminar/laborator	
3.4 Total ore din planul de învățământ	28	Din care: 3.5 curs	28	3.6 seminar/laborator	
Distribuția fondului de timp:					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					15
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					15
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					20
Tutoriat					14
Examinări					4
Alte activități:					
3.7 Total ore studiu individual		50 conv.			
3.8 Total ore pe semestru		28 conv./ 126 fiz.			
3.9 Numărul de credite		6			

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	•
4.2 de competențe	•

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1 De desfășurare a	• Prezența la curs nu este obligatorie. Prezentarea la colocviu este
----------------------	--

cursului	condiționată de un număr minim de prezențe.
5.2 De desfășurare a seminarului/laboratorului	•

6. Competențele specifice acumulate

Competențe profesionale	<p>C1.5 Identificarea și descrierea principiilor și metodelor cercetării în filosofie și în științele socio-umaniste</p> <p>C3.1 Identificarea specificului analizei filosofice-fenomenologice a dreptului (lege, drept, dreptate și actul de a judeca)</p> <p>C3.2 Explicarea și interpretarea unor fenomene politico-juridice din lumea contemporană (drepturile omului, suveranitate, stat de drept, stare de excepție)</p> <p>C3.3 Aplicarea integrată a sistemului de concepte și metode al fenomenologiei pentru rezolvarea unor probleme politico-juridice, teoretice și practice, actuale</p> <p>C3.4 Evaluarea critică și constructivă a diferitelor perspective filosofice asupra dreptului și statului</p> <p>C3.5 Formularea unei ipoteze filosofice, cu un nivel ridicat de complexitate, într-o disciplină filosofică specifică programului</p> <p>C6.1 Definirea și alegerea metodelor și tehnicilor adecvate de soluționare a unor probleme interumane și interculturale cu un nivel ridicat de complexitate</p>
Competențe transversale	<p>CT.1 Abordarea în mod realist și prin argumentare atât teoretică, cât și practică a unor situații-problemă cu grad ridicat de dificultate în vederea soluționării lor eficiente</p> <p>CT.2 Gestionarea de activități sau proiecte profesionale complexe, prin asumarea responsabilității în luarea deciziilor într-o echipă multidisciplinară</p> <p>CT.3 Autogestionarea activităților de dezvoltare profesională proprie și exersarea autonomiei personale în condiții de studiu și de muncă imprevizibile</p>

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	Cursul își propune să analizeze – dintr-o perspectivă interdisciplinară – multiplele semnificații – filosofice, politice și juridice – ale conceptului de stare de excepție. El insistă, mai ales, asupra celor două sensuri – fenomenologic diferite – ale excepției - statut „privilegiat” al unei determinații și, respectiv, statut „comun” al indeterminației în raport cu orice determinare posibilă - – pentru a examina apoi maniera în care libertățile moderne ale subiectului „comun” – care este cetățeanul – se constituie ca niște realități mereu „divizate”, în același timp politice și juridice. Starea de excepție devine astfel (non-)locul întâlnirii mai multor concepte – precum
---------------------------------------	---

	<p>acela de revoluție <i>versus</i> constituție, război <i>versus</i> pace, suveranitate <i>versus</i> putere publică - o stare indeterminată adică (și, în acest sens, liberă) pe care omul modern trebuie s-o asume nu doar la sfârșitul acțiunilor ci „în fiecare clipă” a vieții sale active. Ignorarea acestei stări poate suscita și, apoi, întreține violența, fie ea aceea a stăpânilor sau a servitorilor. O violență adesea invocată pentru a suspenda puterea legislativă în profitul unei puteri executive care se „auto-legitimează” tocmai printr-o astfel de stare de excepție. Or, experiența democrației moderne trece întotdeauna printr-o stare de excepție „autentică” chiar dacă, cel mai adesea, datorită indeterminării sale, poporul – <i>demos</i>-ul, subiectul democrației – poate rămâne încă multă vreme într-un fel de „minoritate”, fie ea cea proprie cetățenilor liberi.</p>
7.2 Obiectivele specifice	<ul style="list-style-type: none"> - înțelegerea fenomenologică a sensului politic și juridic al stării de excepție - analiza istorică și comparată a stării de drept și a stării de excepție - înțelegerea fenomenologică a conceptului modern de cetățean - analiza originilor teologice ale acestui concept - analiza istorică și fenomenologică a regimurilor politice și juridice de expresie totalitară - analiza istorică și fenomenologică a mișcărilor teroriste precum și a raporturilor lor cu starea de excepție - înțelegerea fenomenologică a impactului pe care secularizarea – redefinită ca „separație originară” – l-a avut asupra diferitelor sensuri al stării de excepție - analiza istorică și fenomenologică a principiilor fundamentale ale drepturilor omului - o nouă atitudine în raport cu fenomenul schimbării sociale și politice, cu conceptele de reformă și de tranziție

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
1. Platon, <i>Timeu</i> – excepția lui <i>khôra</i> și constituirea cetății ideale	Curs interactiv	
2. Platon, <i>Legile</i> – interiorizarea excepției ca <i>agora</i>	Curs interactiv	
3. Aristote, <i>Politica</i> – autarhie și excepție	Curs interactiv	
4. Kant – de la <i>quid facti</i> la <i>quid juris</i> : excepția și conștiința de sine liberă	Curs interactiv	
5. Sublimul arhitectonic și schematismul fără concept	Curs interactiv	
6. Lege și excepție. Genealogia lui <i>justitium</i>	Curs interactiv	
7. Jocul legilor: revocarea oricărei vocații determinate	Curs interactiv	
8. Despre <i>usus pauper</i> sau Împlinirea lui <i>fictio legis</i>	Curs interactiv	
9. Excepție și anarhie: stare socială (determinată) <i>versus</i> clasă socială	Curs interactiv	
10. Nihilism și dicatură. Excepția devenită regulă	Curs interactiv	
11. „Poporul minor” sau Comunitatea de litigiu	Curs interactiv	
12. <i>Auctoritas versus potestas</i> . Principiul suveranității	Curs interactiv	

13. Stare de excepție și terorism. Procedurile penale derogatorii	Curs interactiv	
14. Secularizare și stare de excepție	Curs interactiv	
<p>Bibliografia obligatorie:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Platon, <i>Timeu</i> 2. Idem, <i>Legile</i> 3. Aristote, <i>Politica</i> 4. G. Agamben, <i>Timpul care rămâne. Un comentariu la Epistola către Romani</i>, Tact, Cluj, 2009. 5. Idem, <i>Starea de excepție. Homo sacer</i>, Idea Design, Cluj, 2008 6. W. Benjamin, <i>Pour une critique de la violence</i>, in <i>Œuvres I, Mythe et violence</i>, Ed. Denoël, Paris, 1955 7. Idem, <i>Thèses sur l'histoire</i>, in <i>Ecrits français</i>, Ed. Gallimard, Paris, 2003 8. Carl Schmitt, <i>Théologie politique</i>, Ed. Gallimard, Paris, 1988 9. Idem, <i>La Dictature</i>, Ed. Seuil, Paris, 2000 <p>Bibliografia suplimentară sau recomandată ca lectură opțională:</p> <ol style="list-style-type: none"> 10. Platon, <i>Republica</i> 11. Kant, <i>Critica rațiunii pure</i> 12. Idem, <i>Critica facultății de judecare</i> 13. G.W.F. Hegel, <i>Fenomenologia Spiritului</i> 14. J. Derrida, <i>Force de loi. Le fondement mystique de l'autorité</i>, Ed. Galilée, Paris, 1994 15. M. Foucault, <i>Dits et écrits</i>, III, Ed. Gallimard, Paris, 1994 16. J. Rancière, <i>La Mésestente. Politique et philosophie</i>, Ed. Galilée, Paris, 1995 17. M. Richir, <i>Du sublime en politique</i>, Ed. Payot, Paris, 1991 18. L. Strauss, <i>Nihilisme et politique</i>, Ed. Payot & Rivages, Paris, 2001 19. J. Taubes, <i>La théologie politique de Paul : Schmitt, Benjamin, Nietzsche et Freud</i>, Ed. Seuil, Paris, 1999 20. M. Weber, <i>L'Éthique protestante et l'esprit du capitalisme</i>, Ed. Pocket, Paris, 1989. 21. Virgil Ciomos, <i>De l'expérience du sublime à l'aspiration de la Sehnsucht</i>, in <i>Recherches phénoménologiques actuelles en Roumanie et en France</i>, Ion Copoeru et Alexander Schnell (édit.), Ed. OLMS, Hildesheim, Zürich, New-York, 2006. 22. Idem, <i>Sécularisation et Etat d'exception</i>, in „La pensée libre”, no. 2/ 2005. 23. Idem, <i>De la starea de exceptie la experienta sublimului</i>, Paideia, Bucuresti, 2017 		

8.2 Seminar / laborator	Metode de predare	Observații
-------------------------	-------------------	------------

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

- Conținutul cursului este compatibil cu conținutul cursurilor predate la nivel „graduate” în universități de prestigiu din Europa și SUA, precum și cu cerințele comunității profesionale

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	- însușirea cunoștințelor predate la curs; - capacitatea de a opera în mod corect și adecvat cu acestea	Evaluarea se va face atât pe parcursul semestrului cât și în timpul examinării finale	
	- asumarea unei cercetări documentare proprii în domeniu; - însușirea și aplicarea metodelor de cercetare și de redactare specifice filosofiei (analiză de text, referat, eseu academic)	Eseu academic la sfârșitul semestrului (sesiune	100% din nota finală
10.5 Seminar/laborator			
10.6 Standard minim de performanță			
<p>- elaborarea unui eseu academic/ studiu de caz, de complexitate ridicată, utilizând metode ale filosofiei și științelor socio-umaniste</p> <p>Plagiat se va considera orice lucrare care se constată a fi în proporție de cel puțin 30% copiată dintr-o altă sursă, iar utilizarea plagiatului va determina anularea evaluării. Orice contestație a notei obținute la examen va trebui însoțită de o cerere din partea studentului pentru reevaluarea lucrării. Rezultatul acestei reevaluări se va face de față cu studenții în decurs de două zile de la data contestației.</p>			

Data completării

.05.2018

Semnătura titularului de curs

prof. dr. Virgil Ciomos

Semnătura titularului de seminar

.....

Data avizării în departament

.....

Semnătura directorului de departament

prof. dr. Virgil Ciomos